

Agnes Pisanski Peterlin
Univerza v Ljubljani, Slovenija

Znanstveni jeziki in njihovo prevajanje: odkrivanje podobnosti

Področji poučevanja tujega strokovnega jezika in prevajanja strokovnih besedil imata skupno izhodišče v medkulturnem in medjezikovnem stiku v strokovnem diskurzu. Nekateri metodološki pristopi, zlasti tisti, ki se navezujejo na korpusno jezikoslovje in večjezične korpuse, se lahko uspešno uporabljajo pri raziskavah na obeh področjih: poučevanju tujega strokovnega jezika in strokovnem prevajanju. Povezave med poučevanjem tujega jezika in prevajanjem so do neke mere že bile prepoznane v raziskavah na področju akademskega diskurza.

Namen pričujočega prispevka je nadgraditi razumevanje potencialnih povezav med poučevanjem jezika stroke in prevajanjem strokovnih besedil skozi korpusno analizo akademskega diskurza. Analiziran je vzporedni slovensko-angleški korpus geografskih znanstvenih člankov. Korpus obsega 280.000 besed oziroma 30 slovenskih znanstvenih člankov in njihovih pripadajočih angleških prevodov. Analiza se osredotoča na problematiko adaptacije prevoda novemu ciljnemu občinstvu, in sicer na eksplicitne omembe Slovenije in slovenskega. Izhodiščna predpostavka je, da je teh omemb manj v slovenskih izvornikih, ki so napisani za omejen in homogen krog bralcev, pogostejše pa so v angleških prevodih, ki so namenjeni širšemu, mednarodnemu občinstvu, za katerega morajo biti prevodi modificirani.

Rezultati analize retoričnih prilagoditev so pokazali, da je mogoče v prevodih zares opazovati prilagajanje novemu občinstvu. V prevedenih besedilih je bilo eksplicitnih omemb Slovenije in slovenskega več kot v izvornikih, saj je bilo na ta način mogoče zagotoviti nedvoumno interpretacijo pomena tudi za mednarodno občinstvo.

Izsledke pričujoče raziskave je mogoče smiselno aplicirati tako v kontekstu poučevanja tujega jezika stroke kot pri poučevanju strokovnega prevajanja. Kadar se v pouku tujega strokovnega jezika vključujejo vaje iz prevajanja, se te pogosto osredotočajo predvsem na terminološko problematiko. Pričujoči izsledki pa kažejo na to, da se pri prevajanju tovrstnih besedil modificirajo tudi retorične strategije, zato je pomembno, da se pri prevajalskih aktivnostih v razredu posebna pozornost nameni tudi temu vidiku prevajanja, s čimer je mogoče preseči pogled na prevajanje kot iskanja terminoloških ekvivalentov.

Prav tovrstne prevajalske aktivnosti pa so lahko potencialno zelo koristne tudi pri seznanjanju bodočih prevajalcev s prevajanjem strokovnih in znanstvenih besedil. Zanje je namreč pomembno, da spoznajo prevajalske strategije, ki jim lahko pomagajo, da se uspešno spoprimejo z razlikami v retoričnih konvencijah med izvorniki in prevodi. Prav retorična struktura in slog akademskega besedila sta namreč izziva, ki se jima pri prevajanju akademskega diskurza ni mogoče izogniti.